

Aves Visum

Natuur- en Vogelwacht Rotta
nummer 128 juni 2014

Natuur- en Vogelwacht 'Rotta'

Hoeksekade 164
2661 JL Bergschenhoek
e-mail: info@rotta-natuur.nl
website: <http://www.rotta-natuur.nl>
Triodos Bank NL60TRIO0254.40.52.23

Oppericht 9 februari 1982.
Aangewezen door de Belastingdienst als algemeen nut beogende instelling, ANBI.
Ingeschreven bij de KvK Haaglanden nr. 40464998.

Lidmaatschap:
minimaal € 12,50 per jaar voor volwassenen.
minimaal € 6,25 per jaar voor jeugd tot 18 jaar.
Donateurs: minimaal € 12,50 per jaar.

Verenigingsgebouw
Natuurcentrum Trefpunt Rotta
Hoeksekade 164
2661 JL Bergschenhoek
010-521 63 34 (alleen tijdens openingstijden)

Openingstijden:

donderdag: 10:00 u.-16:00 u.
zaterdag: 12:00 u.-16:00 u.

Trefpunt Beheer: trefpuntrotta@gmail.com
Ad Somers 06-39 32 11 13

Bestuur

Voorzitter rienvandervorm@hetnet.nl
Rien van der Vorm 06 - 278 900 77
regiocontacten 079 - 593 12 62
Vice-voorzitter jaapvanlien@gmail.com
Jaap van Lien 010- 511 37 33
regioplannen
Secretaris avanballegoie@gmail.com
Aria van Ballegoie 010-455 22 61
vrijwilligers Trefpunt
Penningmeester puravid@kpnplanet.nl
Cor van de Lustgraaf 010-461 34 75

Leden

Jesse Keyzer jessekeyzer@gmail.com
Rotta Onderzoek, stadsvogeladviseur 06-385 953 04
Cor Noorman corilona1@gmail.com
Paddenstoelen 06-81 00 09 26
Hans Sanders hsas22@gmail.com
06-40 56 77 69

Ledenadministratie

Cor van de Lustgraaf puravid@kpnplanet.nl

Website

Chris van Rijswijk cdrvrijswijk@gmail.com

Colofon

Verenigingsblad van Natuur- en Vogelwacht 'Rotta'
Nummer 128, juni 2014, jaargang 34
Oplage 765 exemplaren.
Verschijnt in maart, juni, september en december in de tweede week van de maand.

Redactie:

Machiel Brinkhorst, Aad Deurloo en Hans Soeterbroek
Redactieadres: avesvisumredactie@gmail.com

Druk: Editoo BV, Arnhem

*De redactie behoudt zich het recht voor artikelen in te korten, te wijzigen en te weigeren, zo mogelijk in overleg met de auteurs.
Overname van artikelen uitsluitend toegestaan met bronvermelding.*

Copyright van foto's blijft bij de fotograaf.

Inleveren van kopij voor de volgende Aves Visum voor 10 augustus 2014. Aves Visum verschijnt dan in de tweede week van september 2014.

Inhoud

Van het bestuur	3
Van de redactie	3
Smoelenboek	5
Rotta Rangers	6
Excursie naar de Zaag en het Loetbos	8
Verdronken Land van Zuid Beveland	10
De Oranje luzernevlinder in 2013	12
Rotta Rangers - Support van Schoon NL	12
Excursie Groene Jonker en Nieuwkoop- sche Plassen	13
Laatvlieger	16
Ruimtelijke ontwikkelingen Noordrand	17
Activiteitenkalender	18
Mystery bird	20

Bij de voorplaat

Grote foto:

Laatvlieger. Aan de mensenvinger is goed te zien hoe klein dit zoogdierje is. © Anton van Meurs

Kleine foto's van links naar rechts:

Rotta Rangers Supporters van Schoon NL © Jan Mudde; Getijdegeul in het Verdronken Land van Zuid Beveland © Herman Groenewegen; Rotta Natuurwerk en Rotta Actief op excursie naar de Nieuwkoopse Plassen © Piet Mulder

Van het bestuur

Rien van der Vorm

Zoals bekend stop ik volgend jaar maart met mijn bestuurfunctie voor Rotta, na een lang en vruchtbaar Rotta-leven van meer dan 32 jaar. Ook Aria neemt afscheid. Na het vertrek van enkele oudgediende de afgelopen jaren betekent dit dat er een nieuwe lichter bestuurders de vereniging zal gaan leiden.

Dat zal best goed gaan, mogelijk op een andere wijze maar dat geeft weer nieuw elan en ideeën. Door onze nieuwe opzet met de zelfstandige werkgroepen is het bestuur meer een raad van toezicht. Maar voor de functies van het dagelijks bestuur zullen te allen tijde mensen bereid moeten zijn tijd en energie beschikbaar te stellen. Zonder gaat het niet lukken! Wie pakt de handschoen op?

Ik heb dit werk altijd met plezier gedaan, maar ik merk toch wel dat ik er klaar voor ben om afscheid te nemen. Ik zal in ieder geval binnen de werkgroep Rotta Natuurwerk actief betrokken blijven. Ook zal ik mij aanmelden als Trefpunt vrijwilliger (gastheer). Maar mijn taak is nu om te stimuleren dat we met elkaar Rotta springlevend houden en om ruimte maken voor mijn opvolger. Als ik dit schrijf staan we voor ons 32 jarig jubileum dat we met elkaar gaan beleven in ons Trefpunt. Een heel verschil met de oprichting 32 jaar geleden, toen een heel klein gebeuren in ons oude onderkomen in Bleiswijk.

Maar we zien steeds meer mensen die zich thuis voelen bij Rotta en actief mee doen in een werkgroep. Ik ben dan ook erg gelukkig met de activiteiten van Rotta Onderzoek. In het verleden deed een beperkt aantal mensen veel werk op verschillende terreinen, nu kan een ieder zich verdiepen in zijn of haar onderzoeksgebied. Meedoen met verschillende activiteiten maakt van Rotta een echte vereniging waar we klaar staan voor elkaar. Maar de borging van onze uitgangspunten eist toch de inzet van enkele mensen die daar tijd en wijsheid voor beschikbaar stellen.

Ik zal de komende tijd steeds minder op de voorgrond proberen te treden, zodat ik mijn opvolger niet voor de voeten zal hoeven te lopen na maart 2015. Dit lijkt nog ver weg, maar de tijd gaat snel dus roep ik ieder lid op om na te denken over de toekomst van Rotta.

Van de redactie

Aad Deurloo

De totstandkoming van deze Aves Visum heeft wat vertraging opgelopen door ziekte en persoonlijke problemen van redactieleden. Ook werden wij teleurgesteld doordat toezeggingen over artikelen niet werden nagekomen. Hierdoor moest er worden geïmproviseerd om dit nummer rond te krijgen. Door voornoemde reden is het duidelijk geworden dat de redactie nog uitbreiding kan gebruiken om de continuïteit beter te kunnen waarborgen. Wie wil tot de redactiegroep toetreden? Het gaat om een aantal uren per drie maanden, voornamelijk in de laatste weken voor het uitkomen van de volgende editie. Uiteraard zult u worden ingewerkt, dus geen angst om gelijk in het diepe te worden gegooid.

Binnen het bestuur van Rotta is Jaap van Lien gestopt als vice-voorzitter en is opgevolgd door Hans Sanders, zie "smoelenboek". Jaap was interim vice-voorzitter in afwachting van opvolging en heeft in het achterliggende jaar Rien als voorzitter vervangen toen die wegens een grote verbouwing van zijn huis even pas op de plaats maakte. Jaap bedankt voor je extra inzet, naast je andere Rotta bezigheden.

De jaarlijkse wandelingen door en om het Koormolengat (KMG) gaan op vrijdagavond 4 juli weer van start en eindigen op vrijdagavond 5 september. U bent weer van harte welkom. Zie verder de agenda.

Intussen is de cursus "Vogelherkenning voor beginners" weer achter de rug. Dit jaar met 29 enthousiaste deelnemers. Wij wensen de nieuwe vogelaars veel plezier met de opgedane kennis. Mogelijk groeien er een paar door tot vogelstel(st)er(ler).

Wij wensen iedereen die in de komende maanden een vakantie-reis(je) gaat maken een prettige tijd en een behouden terugkomst. Als u tijdens uw vakantie leuke en/of aparte waarnemingen doet betreffende Flora of Fauna kunt u die altijd delen met alle leden van Rotta door middel van een bijdrage in Aves Visum. Wie neemt de pen op?

Koormolengat wandelingen

Vrijdag 4 juli starten we met de zomeravondwandelingen door het Koormolengat.

Net als voorgaande jaren zal er iedere vrijdag om 19.00 uur een wandeling starten. We lopen over het plankier door het Koormolengat en daarna over de Rottekade, om het Koormolengat weer terug. Onderweg wordt er door een deskundige gids van alles verteld over het landschap, de flora en de fauna. Deelname is gratis. Iedereen is welkom. Er wordt verzameld nabij de boogbrug nabij restaurant De Roerdomp over de Hennipsloot (Zevenhuizen). De laatste wandeling is op 5 september.

Weet jij al welke verzekering je af wilt sluiten?

Dan heb je genoeg aan een website waar dat snel kan. **www.oorddirect.nl** is zo'n site. Je vindt daar verschillende verzekeringen tegen hele scherpe prijzen.

Adfiz
Adviseurs in Financiële Zekerheid

...of twijfel je nog?

Ook als je het nog niet weet, kun je bij ons terecht. We adviseren je graag over het afsluiten van de verzekering die bij jou past. Ook andere vragen over je financiën kun je trouwens aan ons stellen. hypotheek, pensioenen... wij zijn ervoor. Bel ons gewoon op om een afspraak te maken. We zitten vlakbij je in de buurt.

Oord Assurantiën. Helemaal van nu. Helemaal voor u.

Noorderparklaan 20, Postbus 8, 2660 AA Bergschenhoek T (010) 440 07 88, www.oordbv.nl

Werkgroepen

Kinderwerkgroep

info en aanmelden bij
Gert Jansen

Jong Rotta

info en aanmelden bij
Jan Mudde (ad interim)

Rotta Natuurwerk

info en aanmelden bij
Rien van der Vorm

Rotta Onderzoek

info bij
Jesse Keyzer

Trefpuntbeheer

info bij
Ad Somers

Rotta Promotie

info en aanmelden bij
Ad Somers (ad interim)

Rotta Communicatie

info bij
Jan Noppers

Rotta Educatie

info bij
Aad Deurloo

Regioplannen

info bij
Jaap van Lien

activiteiten voor 4 t/m 12 jaar

jansen.gert@gmail.com
010-511 57 20

activiteiten vanaf 13 jaar

jan.mudde@gmail.com

werken in de natuur

rienvandervorm@hetnet.nl
06-278 900 77

tellingen flora en fauna

jessekeyzer@gmail.com
06-385 953 04

trefpuntrotta@gmail.com

06-39 32 11 13

promotie en PR-activiteiten

trefpuntrotta@gmail.com
06-39 32 11 13

jannoppers@gmail.com

010-418 47 76

a.j.deurloo@gmail.com

06-410 435 62

jaapvanlien@gmail.com

010-511 37 33

Nieuwe leden

mw. Lize den Boef, Rotterdam

mw. Ankie van Tatenhove, Berkel en Rodenrijs

hr. H.A.P. Overtoom, Berkel en Rodenrijs

hr. T. Kamman, Bergschenhoek

hr. Herman Groenewegen, Pijnacker

mw. Yvonne Lukkenaar, Rotterdam

hr. Antoine Gouweleeuw en mv. Agnita Evegroen, Berkel en Rodenrijs

mw. Frederiek van Rhijn, Nieuwekerk a/d IJssel

mw. E.S. Lekkerkerk, Rotterdam

hr. Paul Balster, Nieuwekerk a.d. IJssel

mw. Bernadette van der Lans, Capelle a.d. IJssel

Van harte welkom bij de vereniging. Kom snel eens langs bij onze activiteiten of gewoon zomaar op donderdag of zaterdagmiddag bij het Natuurcentrum Trefpunt Rotta!

Smoelenboek

Hans Sanders in zijn natuurlijke omgeving © Marion Sanders

Ad Somers in zijn tuin © Lida Somers

Hans Sanders

Sinds afgelopen ALV ben ik in het bestuur van Rotta gekozen, maar ik loop al heel wat langer rond bij de vereniging. Ik ben in 1990 lid geworden, toen ik samen met Marion (mijn vrouw) de cursus vogelherkenning onder de bezielende leiding van Rien deed. Mijn oudste van de 3 zoons was toen net geboren en die is inmiddels alweer het huis uit. Ik houd veel van lekker buiten (bezig) zijn en het herkennen van vogels aan zang, gedrag en biotoop maakt het natuurbezoek een nog mooiere ervaring. Ook zoogdieren en vlinders vind ik leuk om te spotten en ik houd van bomen en dat sluit goed aan bij het Rotta bestuurswerk.

Ik ben doordeweeks ook veel in het veld te vinden, daar ik, zoals het mooi heet, "in between jobs" ben, maar ik zit echter niet zonder werk. Ik heb gelukkig nog een andere uit de hand gelopen hobby, namelijk brandweervrijwilliger waardoor ik her en der veel brandweerdiensten kan draaien en zo toch aardig rond kan komen. Dankzij die brandweer heb ik ook een heel uitgebreid netwerk, van boer tot gemeente-bobo, waardoor ik snel informatie en signalen krijg waarmee ik het Rotta-bestuur van de nodige ammunitie kan voorzien.

Samen met Marion fiets en (hard)loop ik regelmatig en meestal zoeken we dan een mooi park of natuurgebied op. Op zondag lopen we dan ook vaak op een van de mooiste plekjes van Zuid-Holland, namelijk het gebied rond Meijndel in Wassenaar en Den Haag.

Ook het op de schaats verkennen van Nederland en zijn natuur is naast een sportieve hobby natuurlijk ook een geweldige ervaring. Zo kom je nog eens in anders ontoegankelijke natuurgebieden, zoals dichtbij in de Akerdijkse Plassen of het plassegebied van Nieuwkoop Noorden en zelfs de "nieuwe wildernis" (de Oostvaardersplassen) leent zich geweldig voor een prachtig schaatsavontuur.

Tot ziens in het veld of op het Trefpunt.

Ad Somers

Het zal ongeveer 15 jaar geleden zijn dat ik in contact kwam met Natuur- en Vogelwacht Rotta. Met Koninginnedag werd, zoals gebruikelijk, het vuurwerk afgestoken in de Leeuwenkuil te Bergschenhoek. De wegvluchtende vogels schreeuwen boven het geluid van de knallen uit. Het vuurwerk werd met de jaren luidruchtiger en intensiever. Via de dierenbescherming in Bergschenhoek kwam ik in contact met Rotta. Een natuur- en vogelwacht? Door Rotta werd een uitvoerig verslag met tellingen gemaakt. In overleg met de gemeente is daarna het afsteken van vuurwerk verplaatst naar een andere locatie in Bergschenhoek.

Vanaf die tijd kwam ik, als nieuw lid, steeds meer met Rotta in contact. Ik werd door het enthousiasme aangetrokken en leerde veel over natuur, milieu en het werken met overheidsinstanties. Ik was toen nog werkzaam als schade-expert bij een groot expertisebureau. Als voorzitter van de ondernemingsraad heb ik binnen dit bureau veel geleerd, zeker om alles vanuit verschillende invalshoeken te bekijken en oplossingsgericht te denken. Die kennis kan ik elke dag nog goed gebruiken. Ruim een jaar geleden ben ik met de VUT gegaan en heb nu wat meer tijd voor mijn werkzaamheden vóór en binnen Rotta

Destijds werd ik door het bestuur gevraagd om, als coördinator van het Trefpunt, de dagelijkse leiding op mij te nemen. En dat doe ik vanaf de opening in 2010 dan ook met volle overgave. Nu zult u zich afvragen wat een coördinator nu precies doet. Ik zal enkele facetten ervan belichten. Ik beheer o.a. de agenda voor het gebruik van ruimte in het Trefpunt. Er kunnen leden, werkgroepen, maar ook andere groengerelateerde organisaties gebruikmaken van onze ruimte. Ik heb dus veel contact met de gebruikers en huurders. Voorts stuur ik de mensen aan voor het onderhoud en reparaties van het gebouw, installaties en interieur. Ook wordt de audio- en video-apparatuur door mij onderhouden. Ik ben dus het aanspreekpunt voor de algemene gang van zaken in en rond het gebouw. We vergaderen iedere 3de dinsdag van de maand.

Wat ik zo bijzonder binnen Rotta vind, zijn de mogelijkheden die geboden worden om de vereniging verder uit te laten groeien.. Zo vond ik het, o.a. erg leuk om de cursus "Vogelherkenning voor beginners, nieuwe stijl" met elkaar samen te stellen. Hebt u die nog niet gevolgd? Zeker een keer doen! Interactief en helemaal van deze tijd.

Op de donderdagen ben ik altijd aanwezig en val in "waar nodig". Maar het liefst werk ik in de natuur. Deze donderdagen hebben een bijzonder karakter. Men komt voor de koffie, om hun hobby uit te oefenen, te helpen, voor van alles. Maar ook om van elkaar te leren en er voor elkaar te zijn! Geweldig is dat toch!

Wilt u ook eens een feestje in ons Trefpunt geven? Er zijn daar diverse mogelijkheden voor. Ik kan u erbij helpen om het tot een geslaagd evenement te maken.

Rotta Rangers

Ben Huber

Vlinders

Op zaterdag 19 juli gaan we met jullie bloemen, insecten en vlinders bekijken. Op speciaal verzoek vertel ik jullie daarom nu alvast iets over vlinders.

Vlinders zijn hele nuttige beestjes. Het zijn echte fladderaars. Ze maken je in het voorjaar en in de zomer echt vrolijk. De bovenkant van de vleugeltjes van de dagvlinders zijn bijna allemaal prachtig gekleurd. Aan de onderkant zijn ze bruinig of grizig met vlekjes. Je ziet de dagvlinders vaak op bloemen zitten. Als je wat langer de mooie kleuren van hun vleugeltjes wilt bewonderen, dan valt dat niet mee. Kom je te dicht bij ze, dan fladderen ze weg. Je kunt een hele tijd achter ze aan huppelen, maar ze vluchten elke keer weer weg. Als ze toch ineens blijven zitten, dan houden ze hun vleugeltjes omhoog. Blijkbaar willen ze dan even niet bekeken worden. Volgens mij is dit alles bij iedereen heel herkenbaar.

Van eitje tot rups

Het leven begint ook hier met een ei. De vrouwtjesvlinder plakt haar eitjes meestal ergens op vast. Veel vlinders doen dat aan de onderkant van het blad van een boom of plant. Daar blijft het tijdens regen meestal droog. De eitjes bewegen niet en zijn onder het blad, voor hongerige andere dieren, moeilijk te vinden. Op zo 'n plek kunnen ze er ook moeilijker bij komen. Andere vlinders kiezen een takje of een bloem uit om hun eitjes op te plakken.

Sommige vlinders leggen elk eitje afzonderlijk op een andere plek. Anderen leggen ze in groepjes bij elkaar. Veel vlinders leggen hun eitjes in nette rijtjes of in een keurig blokje van rijtjes naast elkaar. Het vrouwtje van het Landkaartje plakt de eitjes in sliertjes onder elkaar. Aan de onderkant van een Brandnetelblad hangen die sliertjes dan bij elkaar als een soort baard. De kleur en vorm van de eitjes verschilt bij elke soort vlinder. Eitjes van het Oranjetipje zijn glad en puntig. Die van de Dagpauwoog en de Distelvlinder zien er wat meer uit als een kippenei met lange ribbels er langs. Je moet wél een vergrootglas meenemen om dat allemaal goed te kunnen zien. Als het eitje openbreekt komt er een piepklein rupsje uit.

Van rups tot pop

De rupsjes moeten de hele dag eten om te kunnen groeien. Ze hebben scherpe tandjes en hele kleine ogen, waarmee ze maar slecht kunnen zien. Voor hun eten geven de rupsen de voorkeur aan één bepaalde plant of boom. Dat heet de waardplant. Zou het eitje op het blad van een verkeerde plant worden geplakt, dan eet de babyrups het niet en gaat hij dood van de honger. De vrouwtjesvlinder kijkt daarom heel goed uit op welke plant zij haar eitjes plakt. Zelf eerst even voorproeven geeft dan de meeste zekerheid dat het wel goed zit. Als je een rups mee naar huis neemt (liever niet doen), dan moet je dus goed onthouden op welke plant je hem gevonden hebt, want je moet hem precies dezelfde blaadjes geven. Het Oranjetipje geeft bijvoorbeeld de voorkeur aan het blad van Pinksterbloemen en Look-zonder-look. Het Koolwitje leeft van de bladeren van koolsoorten als boeren- en bloemkool.

Het verdwijnen van een bepaalde plantensoort kan betekenen dat een vlindersoort verdwijnt. Sommige eigenwijze soorten vlinders zetten hun eitjes niet af op de goede plant, maar in de buurt, zodat de rups nog op zoek moet naar zijn voedsel.

Rupsjes kunnen worden gezien door vogels die ze op willen eten of aan hun opgroeiende jongen willen voeren. Rupsjes die naar

de feestartikelenwinkel gaan, kunnen trucjes vinden om de vijand voor de gek te houden. Veel rupsen hebben een huid met dezelfde kleur als het blaadje waar ze van eten. Met die schutkleur kunnen ze zich goed verstoppen. Rupsen die op Brandnetels leven hebben vaak nepstekels over hun hele lijf, liefst nog met haren die op de prikharen van de Brandnetel lijken. Rupsen die smerig smaken laten dat zien door hun waarschuwendende kleuren. De rups van de Jacobsvlinder (een nachtvlinder) is net als een wesp geel en zwart gestreept. Hij doet geen enkele moeite om zich te verstoppen. Geen enkele vogel durft hem te eten omdat hij nog smeriger smaakt dan het gele spul uit je oren. Er zijn ook rupsen met hele lange haren, waarvan je vreselijke jeuk krijgt, zoals de Eikenprocessierups. Ze lopen in een lange optocht achter elkaar over de takken van een Eik. Vandaar hun naam.

De rupsen van veel soorten dag- en nachtvlinders maken een soort tent om zich heen van hele sterke dunne draadjes. Net als bij een spinnenweb. Soms kunnen ze bijna een hele struik spookachtig inpakken waardoor je niet meer goed ziet waar ze zitten. Stippelmotjes, ook wel Spinselmotjes genoemd, doen dat vaak op een Kardinaalsmuts of een Vogelkers. Als je het nest van de rupsjes aanraakt met een takje laten ze zich aan één draadje omlaag zakken. Vogels kunnen er dan helemaal niet meer bij om ze te vangen. Wel slim eigenlijk.

Als een rups groeit wordt zijn velletje op een gegeven moment te krap. Het velletje barst open en de rups kruipt er uit. Hij krijgt dan gratis een nieuw jasje (velletje) en kan weer een stuk groter groeien. Een rups kan wel 5 keer van jas verwisselen. Als het laatste jasje uitgaat komt er geen nieuwe rupsenhuid meer onder vandaan, maar een vreemd hard vormpje zonder kop of poten. Dat noemen we de pop. Je kunt op de pop al zien waar de vleugels van de vlinder komen te zitten, maar verder lijkt het nog nergens op. Het moet ook juist nergens op lijken, alleen op de tak waar hij aan hangt. Dus ook de pop speelt verstoppertje.

Veel rupsen spinnen eerst een cocon, een soort winterslaapzak, om zich heen voordat ze pop worden. De cocon is van zijdedraadjes, zonder opening om door naar buiten te kijken. In de cocon verpopt de rups pas. Veel vlinders leven als pop in de winter. Ze kunnen het erg lang uithouden zonder eten. De pop mag ook bevroren, daar kan hij goed tegen.

Gehakkelde aurelia © Tineke de Jong

Van pop tot vlinder

Vlinders komen, normaal in het voorjaar, pas uit de pop als er genoeg bloemen bloeien waar ze van kunnen drinken. Ze zien er de eerste uren nog wel lelijk uit met verfrommelde vleugels. Jonge vlinders hoeven nu alleen nog maar te drogen en hun vleugels op te pompen. Na een paar uurtjes vliegen ze al vrolijk rond. Groeien doen ze dan niet meer en ze kunnen ook niet meer vervellen. Ze drinken alleen maar nectar, de zoetheid die in bloemen zit, waar bijen honing van maken. Om nectar onder uit diepere bloemen te kunnen zuigen hebben vlinders een lange tong. Die tong kunnen ze uitrollen en opgerold onder hun kop verbergen. Met zo 'n tong als een carnavalstoeter lijken het net feestbeesten.

Een vlinder heeft zes poten en vier vleugels. Het lijf is verdeeld in drie stukjes: de kop, het borststuk en het achterlijf. Het borststuk is hard. Daar zitten de poten en de vleugels aan vast. Binnen in het borststuk zitten enorm sterke spieren, waarmee ze hun vleugels op en neer kunnen bewegen. Met de voelsprietten op hun kop kunnen ze niet alleen voelen, maar ook erg goed ruiken. Dagvlinders hebben een knobbeltje op hun voelsprietten. Mannetjes kunnen er vrouwtjes mee ruiken als ze wat gezelschap zoeken.

Op de vleugels van een vlinder zitten schubjes, net als bij een vis, maar dan zó klein dat je ze alleen kunt zien onder een microscoop. In die schubjes zitten de mooie heldere kleuren.

Veel vlinders leven niet lang. In de zomer kunnen ze een maand leven, misschien ook wel twee. Hun vleugeltjes slijten van al het vliegen. Op het laatst worden de vleugels rafelig en zitten er scheuren in. Veel vlinders worden al opgegeten voor hun vleugeltjes zijn versleten. Als ze met opgeklapte vleugels tegen een boom zitten kun je ze bijna niet meer zien. Ook de vogels die vlindertjes lusten kunnen ze dan moeilijk vinden.

In de zomer kun je vlinders vinden, die er ook al in het voorjaar waren. Dat zijn niet dezelfde vlinders. Het Landkaartje is in maart en april een oranjerood vlindertje met zwarte vlekken en wat witte lijntjes. In juni en juli zien we ook weer Landkaartjes, maar dan zijn ze zwart met een brede witte band en soms wat rode lijntjes. Dat zijn de kinderen van de oranje vlinders in het voorjaar. Ze zijn geboren uit de eitjes, die de moedervlinders in het voorjaar op Brandnetels hebben gelegd. De rupsjes doen heel erg hun best om zich vóór de zomer nog te kunnen verpoppen en in de zomer een vlinder te kunnen worden. Soms vind je zelfs nog Landkaartjes in augustus. Dat zijn dan de kleinkinderen van de Landkaartjes in het voorjaar. Een vlinder van nog maar één jaar oud kan dus al oma worden.

Dag- en nachtvlinders

Nachtvlinders zien er anders uit dan dagvlinders. Ze gaan pas vliegen als het donker wordt. Overdag zitten ze meestal dicht tegen een boomstam aangeplakt met hun vleugels als een dakje over zich heen. Hun voorvleugels zijn meestal aan de bovenkant niet helder gekleurd. Ze hebben wel kleurrijke achtervleugels.

Dikkopjes zijn eigenlijk een soort nachtvlindertjes maar ze vliegen het liefst overdag. Je kunt zien dat het geen echte dagvlinders zijn, doordat ze hun vleugels niet netjes plat leggen als ze gaan zitten. Bekende nachtvlinders zijn Uiltjes (meestal bruin en erg harig), Spanners (hun rupsen doen aan gymnastiek: buigen, uitstrekken, buigen, uitstrekken) en Pijlstaarten (hele grote vlinders met rupsen die een stekel op hun staart hebben).

Hoe komen vlinders de winter door?

In de winter is er voor een vlinder nog maar weinig tot niets te eten. Er zijn nauwelijks nog bloeiende bloemen en er zitten geen bladeren meer aan de bomen. De meeste soorten overleven de

winter in de vorm van een pop. Een paar soorten dagvlinders blijven op een warm plekje wachten tot de ergste kou voorbij is en het weer warmer wordt. De Daggauwoog, Citroenvlinder en Kleine vos overwinteren. Ze vluchten voor de kou in schuren en hoozolders. Op de 1e warme voorjaarsdag laten ze zich als eerste zien. Die vlinders kunnen nectar drinken van de vroegste bloemen in de lente.

Kleine vos © Sonja de Jong

Er zijn ook enkele vlindersoorten die aan het einde van de zomer naar warme landen vliegen. Vlinders zijn lang niet zo slim als trekvogels. Daarom is het een wonder hoe ze de weg weten te vinden. Trekvlinders vliegen langs de kust naar de zon toe en komen zo vanzelf in Frankrijk, Spanje of Afrika terecht. De bekendste vlinder die dat doet is de Atalanta. Daar, in het warme zuiden, worden eitjes gelegd en hun rupsjes geboren. Eind mei komen de eerste Atalanta's weer terug naar ons land, terwijl ze dat kunstje niet van hun vader of moeder geleerd kunnen hebben. Knap hoor!

Ben je nieuwsgierig geworden en wil je op zoek naar vlinders? Kijk dan eerst op: www.vlindermee.nl/doc/zoekkaart.pdf en download gratis een mooie zoekkaart voor vlinders. Print hem uit en neem hem mee.

Uitslag fotoraadsel

Uitwerpselen van een slak © Piet Mulder

Naar aanleiding van het fotoraadsel dat Piet Mulder jullie opgaf in het vorige nummer, is er maar één inzending bij Piet binnengekomen en helaas was deze inzending fout. Piet houdt het er op dat dit uitwerpselen van een slak zijn. De ondergrond waarop het "onderwerp" ligt is namelijk mos. Dit betekent dat het om iets vrij kleins gaat. Het was ook duidelijk slijmerig, zodat er volgens Piet maar één conclusie is: slakkenpoep!

Excursie naar de Zaag en het Loetbos

Piet Mulder

Op 29 maart 2014 gingen 25 Rottaleden onder leiding van Henk Zomer en Jan Kees Hoek naar de Zaag en het Loetbos in de Krimpenerwaard. Dick Hoek trad op als natuurgids.

De Zaag

De Zaag is een zoetwater getijdengebied dat ligt ten westen van Krimpen a/d Lek. Het gebied bestaat uit de Kleine en de Grote Zaag en is 17 hectare groot. Ik heb nooit geweten dat er tussen die rivieren en achter die immens grote loodsen van het industrie-terrein zo'n schitterend natuurgebied ligt. Maar ja, met Rotta kom je nog eens ergens en zie je nog eens wat.

Je ziet dat het voorjaar nu echt op gang begint te komen: veel ontluikende planten en overal zingen de vogels hun hoogste lied. Ze zijn drukdoende met het zoeken van vrouwtjes en met het afbakenen van hun territoria. We zien, wat kleur betreft, een afwijkende Koolmees. In eerste instantie scholden we hem uit voor Zwartkop, maar het bleek toch echt een Koolmees te zijn.

Koolmees met een zwarte kop © Dick Hoek

We scoren de Winterkoning, de Groene Specht die ons zit uit te lachen, we horen het geroffel van de Grote Bonte Specht en veel Tjiftjaffen. Zeer irritante vogels. De hele dag door hebben ze ons de oren van het hoofd getetterd. Verder een Fazantheaan, Merels, Houtduiven, Nijlganzen, Grauwe Ganzen, Canadese Ganzen, Zilvermeeuwen, juveniele Kokmeeuwen, een paartje baltsende Futen, Krakeenden, Wilde Eenden, Kuifeenden, Bergeenden, Scholeksters en Meerkoeten. Zwarte Kraaien, Kauwen, Eksters en Gaaien alom, Blauwe Reigers, een Cetti's Zanger, Sperwer, Heggenmus, Pimpelmezen, een paartje Zwartkoppen, Rietgors, Groenlingen, parende Buizerds, Boomkruipers, Grutto's en een IJsvogel. Een Kleine vos (vlinder) heeft ons tijden gezelschap gehouden.

Aan planten geen gebrek: Klein en Groot hoefblad, Spindotterbloemen, Lenteklokjes, Essen met hun sleutelbosjes, Elzen, Fluitenkruid, Hondsdraf, Witte en Paarse dovenetels, Sleedoorns (eerst de witte bloemen, dan pas de blaadjes), Meidoorns (eerst de blaadjes en dan pas de bloemen), Wilgenkatjes, Japanse duizendknoop (een onuitroeibare woekerplant), bloeiende Kruldistel, Kaardenbollen en de Witte veldkers. Over één plant is een felle discussie gevoerd: is het nou Koolzaad, Raapzaad, Lijnzaad of Mosterdzaad. Het gaat over een plant die men doorgaans Koolzaad noemt. Dick Hoek wordt benoemd tot een soort rijdende rechter, hij gaat dit voor ons uitvogelen, en met zijn uitspraak zullen we het moeten doen. Na van dit natuurgebied genoten te

hebben gaan we koffiedrinken op een boot van vrienden van Jan Kees en Marian. Een grote groep postduiven vliegt in strakke formatie heen en weer.

Het Loetbos

Begin 1980 is er een begin gemaakt met de aanleg van dit 10 kilometer lange gebied in de Krimpenerwaard langs het riviertje de Loet. Het is 170 hectare groot. Boven een beek zien we al direct een stel Putters, even later zien we Zwartkoppen, Koolmezen, Boomkruipers, een vrouwtje Vink, Krakeenden, Wilde Eenden, Brandganzen, Nijlganzen, Grauwe Ganzen, Smienten, Knobbelzwanen, Kieviten, een Fazantheaan, een reigerkolonie en een overvliegende Wulp. Mooi om te zien zijn de Fitis en de Tjiftjaf, elk in de top van een boompje en deze boompjes staan pal naast elkaar. Je hoort het luide roepen van de Tjiftjaf en het bescheiden watervalletje van de Fitis.

Brandganzen © Dick Hoek

Opvallend zijn de vele vlinders die hier al rondfladderen: Citroenvlinder, Dagpauwoog, Atalanta, Kleine vos, Koolwitje en het Oranjepipje. Ook in dit bos zien we duidelijk het begin van het voorjaar: orchidee met gevlekt blad, Paarse en Witte dovenetels, Vogelmuur, Ereprijs (met dank aan Jan M. z'n quiz), Kale jonker (een distelsoort), Witte kornoelje, Gele lis, Pluimzegge (grote graspollen in een sloot), en Grote vossenstaart en Witbol (twee grassoorten). In de Berken zitten veel heksenbezems. In een sloot schaatsen Schaatsenrijders hun rondjes en een eenzame Roodwangschildpad zwemt ogenschijnlijk doelloos rond.

Roodwangschildpad © Dick Hoek

Het was een prachtige en zonnige dag. We hebben genoten van al wat leeft en na afloop van de excursie, u raadt het al: koffie met onvervalst Rottavoer (voor de nieuwkomers: dit is een appelpunt al of niet met slagroom).

Met dank aan de excursieleiders en de natuurgids.

Naschrift

Dick Hoek

Kool-, Raap-, Lijn- of Mosterdzaad? Volgens Heukels 'Flora van Nederland, 23e druk' bestaat Lijnzaad niet als wilde plant. Mosterdzaad ook niet, maar wel Herik en Witte mosterd, soorten van het geslacht *Mosterd*. Ook Zwarte mosterd komt voor. Deze wordt tot het geslacht *Kool* gerekend. Om het nog ingewikkelder te maken kennen we ook nog Grijs mosterd, behorend tot het geslacht *Hirschfeldia*. Noem een wilde plant dus nooit Lijnzaad of Mosterdzaad, dit is altijd onjuist! Blijven over twee serieuze kandidaten: Koolzaad of Raapzaad.

Van de planten die wij zagen waren de onderste bladeren onbehaard en blauwgroen, de bovenste stengelbladen half-stengelomvattend en de vier kelkbladeren in min of meer dezelfde stand. Dit zijn kenmerken van Koolzaad. De planten verspreiden echter een (zwak) zoete geur. Dit is weer meer een kenmerk voor Raapzaad. Er zijn nog meer verschillen tussen beide soorten. Het zou hier te ver voeren om ook deze hier uitvoerig te bespreken. FLORON heeft een overzichtelijke tabel gemaakt voor deze moeilijke kruisbloemigen. De tabel is bij het Trefpunt in te zien of te downloaden: <http://www.floron.nl/Portals/1/Downloads/insteekkaart--kruisbloemigen.pdf>. Conclusie: het merendeel van de kenmerken van "onze" waargenomen planten wijst op Koolzaad.

Er was ook nog verwarring over Zomer- en Lenteklokjes. Beide soorten zijn verwant aan het Sneeuwkllokje. Lenteklokje komt in Nederland voor als stinsenplant, bloeit erg vroeg (net na het Sneeuwkllokje) met slechts 1 bloem per stengel en blijft laag. Zomerklokjes bloeien later, gewoonlijk halverwege de lente, hebben meerdere bloemen per stengel en zijn veel hoger. Het is een kwetsbare, beschermde soort die in moerassen en natte bossen groeit.

Een feest? Natuurcentrum Trefpunt Rotta natuurlijk!

Hebt u iets te vieren en doet u dat graag in een groene omgeving en wilt u uw gasten iets laten zien van de natuur in ons gebied?

Kom dan naar **Natuurcentrum Trefpunt Rotta**

Als Rotta-lid kunt u voor een schappelijke prijs het Trefpunt huren voor een gezellig feest, gecombineerd met een rondwandeling in de omgeving met een Rotta-gids, of bij slecht weer een presentatie binnen. Ook is het mogelijk in het Trefpunt uw gasten een koud of warm buffet aan te bieden, via een cateringbedrijf naar eigen keus.

Voor nadere informatie, voorwaarden, prijsopgave en eventuele reservering kunt u contact opnemen met Trefpuntbeheerder Ad Somers.

email: trefpuntrotta@gmail.com,
telefoon: 06-39 32 11 13

DE FOTOGRAAF BERGSCHENHOEK

DORPSTRAAT 33, 2661 CD BERGSCHENHOEK
+31 10 5221344, WWW.DEFOTOGRAAFBERGSCHENHOEK.NL

Steiner Wildlife Pro 8,5 x 26
nú van € 349,- voor € 319,-
zolang de voorraad strekt

Steiner Wildlife 10 x 26
nú van € 289,- voor € 239,-
zolang de voorraad strekt

Safari pro 10x26
nú van € 149,- voor € 119,-
zolang de voorraad strekt

**OOK VOOR ADVIES OVER AANKOOP VAN EEN
PASSEND OBJECTIEF VOOR UW CAMERA.**

Verdronken Land van Zuid Beveland

Naar een excursiebeschrijving door Herman Groenewegen, bewerkt door de redactie

Op zaterdag 30 augustus gaan we naar de slikken en schorren van het Verdronken Land van Zuid Beveland op lokatie Stroodorpepolder. Er geldt een betredingsverbod; er mag hier alleen gewandeld worden met een vergunning van Natuurmonumenten. Deze excursie is dus een unieke kans om het gebied te bezoeken. Het gebied heeft een oppervlakte van 248 ha ten noordoosten van Krabbendijke.

Historie van Nederland

In de laatste IJstijd Weichselien zo'n 70.000 – 10.000 jaar geleden was de Noordzee grotendeels droog en veelal bedekt met landijs. Om u een beeld te geven: er was geen water ten zuiden van de lijn Ierland-Schotland-Denemarken. Engeland was dus door een dal bereikbaar. In het laatste gedeelte van die IJstijd zo'n 15.000 – 10.000 jaar geleden begon de aarde op te warmen, het ijs smolt en het dal liep vol, de Noordzee ontstond. Vanaf 8.000 jaar v. Chr. groeiden er bomen als berk en els, uit de plantenresten ontstond veen. Turf is veen, een opeenhoping van plantenresten. Als de afgestorven planten zich ophopen op de bodem van een waterplas dan spreken we van laagveen. Vroeger was turf de brandstof om te koken en te verwarmen. Door het afsteken van turf is het land ingezonken.

Tegen het einde van de 3de eeuw na Chr. drong de zee binnen, bijna heel Zeeland overstromde en overal werden op het veen nieuwe lagen klei afgezet. Enige eeuwen was Zeeland een vrijwel onbewoond gebied van uitgestrekte hoog opgeslibde schorren. De Schelde was toen een vrij smalle rivier. In de 10de en 11de eeuw ontstonden dorpen. In de vroege middeleeuwen woonde de volkstam de Sueven langs de kust en de Schelde, misschien is daar de naam Zeeland mede van afgeleid.

Watersnoodrampen

Enkele eeuwen later werden grote delen van het land door de Sint Felixvloed, Quade Saterdag 1530 en Allerheiligenvloed 1532 (natuurrampen kregen de naam mee van een patroonheilige) weggeslagen en overspoeld.

Vroeger waren er 18 dorpen, alle dorpen zijn door het water verzwolgen. Bij Stroodorpepolder: Mare en Schoudee Bij Haven van Rattekaai: Steenvliet en Kreke; tussen Stroodorpepolder en Rattekaai: Everswaard en Ouderdinge.

De plaats Krabbendijke en de stad Reimerswaal bleven behouden. Reimerswaal had een handelshaven, hier werd o.a. de rode kleurstof meekrab verhandeld die naar Brugge en Gent verscheept werd voor de lakenfabricage. Reimerswaal was de derde stad van Zeeland na Middelburg en Zierikzee en had een grote Markt en Stadhuis.

In de loop der eeuwen heeft dit schorren- en slikkengebied zich gevormd als onderdeel van het Nationaal Park Oosterschelde. Het is het grootste nationale park met 35.000 ha getijdenwater. De laatste grote watersnoodramp was op 1 februari 1953. Hierbij verdronken ruim 1800 mensen. Als reactie werd besloten tot de aanleg van meerdere dijken en waterkeringen, de Deltawerken.

Deltawerken

In 1958 werd begonnen met de aanleg hiervan. In 1975 werd besloten tot bouw van Oosterscheldekering met beweegbare schuiven: 62 openingen van 40 meter breed, die bij extreme waterstanden gesloten kunnen worden. Gemiddeld 2 x per jaar

wordt het zeegat afgesloten. Een paar "Werkeilanden" zijn behouden, o.a. Neeltje Jans. Op 4 oktober 1986 opende koningin Beatrix de Oosterscheldedam. De monding van de Oosterschelde is 9 km breed. Door de doorlating van zout water blijft het unieke zoutwatermilieu in stand, goed voor de vissen en de vogels.

Verdronken Land van Zuid Beveland

Dit grote schorrengebied valt ruwweg in twee delen uiteen:

1. Het schor bij Rattekaai (oost en west)
2. Het schor voor de Stroodorpepolder.

Wat is er te vinden op de slikken? Op deze vraag zal tijdens de wandeling in het gebied uitgebreid worden ingegaan door de gids. Het gaat hierbij om: oesters, wieren en bodemdierpjes

Getijden

Eb en vloed worden veroorzaakt door de aantrekkingskracht van zon en maan. De maan heeft, doordat zij het dichtste bij staat, de grootste invloed, terwijl de zon de invloed van de maan slechts wat versterkt of verzwakt. Als de aantrekkingskrachten van zon en maan samenwerken worden de grootste schommelingen van de waterstand waargenomen. Deze situatie heet springtij en valt 2 dagen na volle en na nieuwe maan. Als zon en maan elkaar tegenwerken zijn de schommelingen van de zeespiegel veel geringer. Deze situatie heet doortij.

De slikken staan 2 keer per dag, bij vloed, onder water. De schorren, die wat hoger liggen, kunnen 2 keer per maand bij springtij onder water staan.

De aanwezigheid van Klein zee gras was in de loop der jaren fors terug gelopen. Om hierin verandering in aan te brengen zijn er proefveldjes gemaakt, waarbij delen uit andere gebieden zijn overgeplaatst, dit wordt transplantatie genoemd.

Uit de Slikken van Viane (Schouwen Duiveland) is in 2007 zee gras overgebracht naar o.a. Roelshoek. Het projectbureau Zeewerdingen, ondersteund door Radboud Universiteit, heeft dit project uitgevoerd. De transplantatie is in bescheiden mate aangeslagen. Zee gras velden zijn "ecosysteemingenieurs" dat wil zeggen ze veranderen hun omgeving door de omgevingskwaliteit te verbeteren. Dit project is nog in de testfase en wordt nog uitgebreid.

De slikken van het Verdronken Land van Zuid Beveland © Herman Groenewegen

Vegetatie Stroodorpepolder

Voor de ontwikkeling van vegetatie is het zoutgehalte (saliniteit) van water een belangrijke factor. We onderscheiden de volgende samenstellingen:

Zoet tot 0,5 gram zout per liter water;

Brak 0,5 – 18 gram;

Zout 18 en meer.

In de Noordzee is het zoutgehalte 34 – 35 gram per liter water, waarvan 2/3 deel uit natriumchloride (keukenzout) bestaat en verder uit magnesiumchloride en natriumsulfaat. De Oosterschelde heeft een zoutgehalte van 16 – 18 gram per liter water.

De vegetatie hier bestaat uit zoutminnende of zouttolererende planten ... de Halofieten. Bijzondere planten waarbij wateropname door osmose plaatsvindt = watertransport door halfdoorlaatbare wand (plantenweefsel) die ervoor zorgt dat wel het water wordt doorgelaten maar geen zout. Het opnemen van teveel zout werkt als vergif voor de plant.

Als je als plant in zo'n omgeving wil overleven, is het handig als je de verdamping van water kunt voorkomen of beperken door je aan te passen. Dat is te realiseren door:

- vermindering van het bladoppervlak
- haren of schubben op bladeren ontwikkelen, dat geeft een isolerende luchtlaag tussen plant en omgeving
- beschermde waslaag op stelen en bladeren.

De schorren van het Verdrongen Land van Zuid Beveland met de restanten van de haven van Rattekaai © Herman Groenewegen

Successie van de schorren

1. Op plaatsen in de luwte waar sedimenten zich opstapelen groeien pioniersplanten: Zeekraal en Engels slijkgras
2. Pioniersplanten houden sedimenten verder vast waardoor de plekken zich ophogen met Zeeaster, Gewone zoutmelde, Gewoon kweldergras en Zeebies. De pioniersplanten worden veelal verdrongen.
3. Deze planten zoals Gewone zoutmelde houden ook de zwaardere sedimenten vast zoals zand waardoor Strandkweek en Riet gaan groeien en de rest verdringen.
4. De maximale hoogte van de schorren is bereikt als bij springtij de hoogtes bij schor en kreek worden afgekald en kliffen ontstaan. De vegetatie komt dan onder water te staan, er wordt dan gesproken van dat het schor verdrinkt.

De Flora is grofweg in de volgende groeiplaatsen (habitats) in te delen, het gaat te ver om hier ook de soorten aan te geven die op die plaatsen voorkomen. De excursie is er voor om daar achter te komen.

De volgende groeiplaatsen zijn te onderscheiden:

Ondiep water, laag schor, middelhoog schor, hoog schor, vloedmerksoorten (aan de vloedrand), soorten aan de dijkvoet, brak schor.

Vogels:

De schorren dienen voor de vogels als een hoogwater vluchtplaats (HVP). Er wordt door vele soorten vogels gebruik van gemaakt, bij laag water foerageren ze op de slikken

Haven van Rattekaai

Oude getijdenhaven Rattekaai was ooit de haven van de Bathpolder met veel landbouw. Van hier werden vroeger de Zeeuwse suikerbieten per schip naar de suikerfabrieken in Noord Brabant vervoerd. Het haventje is in de loop der jaren grotendeels dichtgeslibd. Aan de haven bevindt zich een muur van De Muralt met trapglooiing. Op het einde van de havendam is van het systeem "De Muralt" een gedenksteen uit 1912 te zien. De Muralt-muurtjes zijn betonnen elementen van een halve tot een hele meter hoogte. De betonnen muurelementen hielden het water tegen en zijn ontworpen door jonkheer ir. De Muralt. Het is een relatief goedkope, grondbesparend systeem dat dient als dijkverhoging en is tussen 1906 – 1935 op ruim 120 km Zeeuwse dijken geplaatst. Op Zuid Beveland werd tussen 1907 – 1929 op 2/5 van de dijk lengte deze muurversterking aangebracht. Bij de watersnoodramp van 1953 werd een volledige dijkdoorbraak voorkomen met de muren van De Muralt.

Het oostelijk deel van Rattekaai bestaat voornamelijk uit laag schor en pionierbegroeiingen. Engels slijkgras bedekt hier vele hectaren en de oeverwallen worden gemarkeerd door dominantie van Gewone zoutmelde. Het slik is in dit gebied week als gevolg van humusophoping en opslibbing, en daardoor moeilijk begaanbaar. In tegenstelling tot het westelijk deel van Rattekaai is het oostelijk deel nauwelijks aan erosie onderhevig. Meer naar het oosten toe wordt het schor hoger en heeft het schor een (meestal lage) klifrand aan de slikzijde. De oeverwallen worden nu gedomineerd door Strandkweek, soms in combinatie met Gewone zoutmelde en Spiesmelde, terwijl de kommen al naar gelang de hoogteligging worden gedomineerd door Gewone zoutmelde of een combinatie van Lamsoor, Engels slijkgras, Schorrezoutgras en Zeeaster. Langs de zeedijk komen brede stroken met aanspoelsel voor waarop meestal Strandmelde domineert, soms ook Spiesmelde al of niet in combinatie met Schorrekruid.

Flora

- Fijn goudscherm ca 50 exemplaren bij Haven van Rattekaai (tussen stenen)
- eenjarige schermbloem op schorren, 10 – 60 cm, sterk vertakt, dunne taaie kale stengels, blauw/groen
- gaafrandige bladen zijn lijnvormig en smallancetvormig, bloeitijd: juni/september, bloemen geel tot oranje, bijna zittend op de stengels, bloeiwijze: tros- of aarvormig.
- Zilte rus (in de buurt van het haventje op de overgang van dijk naar schor.

De Oranje luzernevlinder in 2013

Cor Noorman

Dagvlinders zijn echte zonzonbidders. Anders dan bij mensen, doen zij dit niet uit esthetische overwegingen. Het zijn namelijk koudbloedige dieren, die voor hun lichaamstemperatuur afhankelijk zijn van de omgevingstemperatuur. Om te kunnen vliegen moeten zij een lichaamstemperatuur hebben van minstens 20° C. De optimale waarde ligt rond 32° C. Dit bereiken zij dus door te zonnen. Verreweg de meeste dagvlinders vliegen pas als de omgevingstemperatuur hoger dan 17° C is. In tegenstelling tot wat velen denken is het niet zo: 'hoe heter, hoe beter'. Op hete zomerdagen kan hun lichaamstemperatuur te hoog oplopen. Dan spelen juist schaduwrijke plaatsen een belangrijke rol waar zij zich kunnen terugtrekken in de vegetatie. De warme zomer van 2013 was ideaal voor dagvlinders. Voor de Oranje luzernevlinder was het zelfs een topjaar.

Geen regelmatige verschijning

De Oranje luzernevlinder zie je in Nederland niet ieder jaar en zeker niet in hoge aantallen. Het is een trekvlinder die de winter doorbrengt in het Middellandse Zeegebied. Al heel vroeg in het voorjaar vliegen ze vanuit Zuid Europa en Noord-Afrika naar het noorden. Als alles meezit, kunnen we de eerste vlinders eind mei in ons land verwachten. In de daarop volgende maanden planten ze zich ook voort. In juli en augustus verschijnen de nakomelingen, massaal aangevuld met vlinders uit met name Frankrijk. Helaas zijn de Nederlandse winters (nog) te koud om hier te overwinteren. In de loop van oktober beginnen de Oranje luzernevlinders de terugreis naar Zuid-Europa of sterven hier zodra de eerste nachtvorst van betekenis invalt.

♂ Oranje luzernevlinder © Cor Noorman

Topjaar

Bijna overal in Nederland werden in de zomermaanden erg veel Oranje luzernevlinders gezien. Uit de gegevens van het Landelijk Meetnet Vlinders blijkt dat 2013 het allerbeste jaar is sinds de tellingen begonnen in 1990. De meeste meldingen met de hoogste aantallen kwamen uit de zuidelijke provincies. Zo werden in augustus in Zeeland op verschillende plekken 200 tot ruim 300 individuen geteld en ook Limburg bleef hierbij niet achter. In de drie noordelijke provincies lagen de aantallen, op een enkele uitzondering na, beduidend lager. Vooral in het zuidwesten telden waarnemers in verschillende gebieden nog tot ver in oktober enkele tientallen vlinders.

Ook in ons werkgebied werden overal Oranje luzerne vlinders gezien. Het Bentwoud spande de kroon. Hier telde men op 8 augustus 48 exemplaren. Volgens de gegevens op Waarneming.nl, bedroeg het aantal vlinders meestal niet meer dan 10 per gebied. De vroegste waarneming werd fotografisch vastgelegd op 25 juni van een eileggend exemplaar op Hopklaver in het Bentwoud en de laatste vlinder werd op 7 oktober in de Eendragtspolder gezien.

In 2014 zullen ze weer van voor af aan moeten beginnen met koloniseren. Hopelijk zijn ze Nederland niet vergeten en kunnen we opnieuw genieten van deze prachtige vlinders en wordt Waarneming.nl overstelpt met jullie waarnemingen!

Rotta Rangers - Supporters van Schoon NL

Carlo Schep

Op zaterdag 19 april was het weer Rangersdag. Dit keer was het 'een-echte-handen-uit-de-mouwen-dag'. De ochtendploeg bestond uit 12 Rangers en een jarige oma; de middagploeg telde 10 Rangers. Mogelijk door het Paasweekend en de daarbij behorende vrije dagen was het wat rustiger dan anders.

Maar de 22 aanwezige Rangers waren zeer gemotiveerd. Het thema van deze dag was: 'Supporter van Schoon NL'. Wij zien op onze maandelijkse zwerftochten door het gebied vaak vuil liggen, waarvan we eigenlijk niet snappen hoe en waarom mensen dat daar neergooien. Want één ding is zeker: de dieren doen dat niet. Erger nog, het kan schadelijk zijn voor de dieren. Carlo noemde in zijn inleiding de gevolgen van plastic in de maag van (zee)vogels en een van Rangers noemde de plastic soep, die op de oceaan drijft. Maar wij beperken ons voorlopig tot ons gebied rond Het Trefpunt.

Rotta Rangers verzamelen zwerfafval © Carlo Schep

Tijdens de inleiding gaf Carlo nog aan, dat hij eigenlijk tegen de verkeerde mensen sprak. De Rangers weten namelijk heel goed wat slecht en goed is voor de natuur. Je zou eigenlijk aan andere mensen moeten vertellen wat voor slechte invloed vuil heeft op de natuur. Dat de Rangers veel wisten van zwerfvuil bleek wel toen Carlo vertelde over de zogenaamde afbraaktijd van vuil: De tijd dat de natuur het vuil eigenlijk weer heeft opgenomen. Carlo noemde een soort vuil en de Rangers mochten bij een cijfer gaan staan waarvan ze dachten dat het de afbraaktijd was.

Zo noemden we: bananenschil - 1 jaar; sigarettenpeuk - 2 jaar; plastic flessen - 10 jaar; kauwgom - 20 jaar; appel - 14 dagen; glas - 1 miljoen jaar; dozen en flesjes van de hamburgers - 5 tot 10 jaar. Thijme had op de radio bij 'Vroege vogels' gehoord, dat als alle Nederlanders drie dagen lang één ding zouden oprapen, dan zou heel Nederland schoon zijn.

Dat was voor de Rangers reden genoeg om erop uit te trekken. Iedereen kreeg handschoenen en een vuilknijper mee. Er werden ook plastic zakken meegenomen om het vuil in te doen. Verder kreeg elk kind een rugzakje met de tekst 'Ik ben supporter van Schoon.nl'. Zo waren we goed zichtbaar en wisten de mensen waar het over ging. Limonade en koekjes mee en daar gingen de Rangers.

Op het fietspad bij de Hoekse Kade vingen we al de eerste blikjes. Bij de Klimmuur was er ook het een en ander te vangen. Zelfs een visnet en een groot plastic krat werden er uit het water gevestigd. Van sommige mensen kregen we complimenten zoals: "Zo... jullie zijn goed bezig". We hopen dat we een voorbeeld zijn, toch?

's Middags nam Letty, die al jarenlang begeleidster is, afscheid. Eerst verloofde Letty een Paasei met inhoud; nummer 13 was de gelukkige. En tijdens het werken onder aan de Skiberg kregen we van Letty allemaal een heerlijk paashaasje. "Letty, heel erg bedankt voor je inzet en we hopen dat het heel goed met je gaat". Tijdens ons 'werk' hebben we nog diverse baltende vogels gezien en Ben en Ellen hebben veel verteld over de planten, waaronder de Japanse Duizendknoop. Dat belooft niet veel goeds, geloof ik. Een van de Rangers vroeg aan zijn opa hoe het nu kon dat je bij het zwerfafval geen zwerfers zag? Ik denk dat het antwoord veel ernstiger is: De zwerfers eten alles op en gooien het vuil in de afvalbakken. Mensen die niets van de natuur snappen, laten alles achter hun g.. vallen; toch?

In elk geval hebben we als Rangers laten zien hoe het wel hoort en wat misschien nog belangrijker is: We hebben aan mensen die daar fietsten en wandelden laten zien hoe het hoort.

Rotta rangers terug bij het Trefpunt met de oogst aan zwerfafval © Carlo Schep

Terug bij Het Trefpunt werd er nog een groepsfoto van onze 'buit' gemaakt en kreeg elke Ranger een diploma; ook de rugzakjes mochten ze houden.

Al het vuil dat we hebben gevonden gaat naar de vuilverwerking. Daar wordt het gescheiden en voor een deel hergebruikt. Dank voor jullie hulp.

Alle leveranciers van de materialen en de catering in Het Trefpunt: hartelijk bedankt.

Rotta Natuurwerk en Rotta Actief op excursie naar de Groene Jonker en de Nieuwkoopse Plassen.

Piet Mulder

Op 17 april 2014 gingen 26 leden van Rotta, allemaal actief bij Rotta Natuurwerk of Rotta Actief, op excursie naar de Groene Jonker en de Nieuwkoopse Plassen. De dag was georganiseerd door Rien van der Vorm en Dick Hoek en Cor Noorman traden op als natuurgidsen.

Het wijde landschap van de Groene Jonker © Piet Mulder

De Groene Jonker is een waterrijk natuurgebied met een grote plas, rietkragen en natte graslanden. Dit gebied is zeer aantrekkelijk voor weide- en moerasvogels. De waterstanden wisselen per seizoen en geven dit gebied een bepaalde dynamiek. De Groene Jonker verbindt de Nieuwkoopse Plassen met de Vinkeveense Plassen. De schapen met hun lammetjes lopen weer heerlijk buiten op de dijk. Onze wandeltocht begint op die dijk. Er liggen veel uitwerpselen van schapen. Met de nodige voorzichtigheid lopen we over die dijk. Eén van ons, een "drollenexpert", wordt helemaal lyrisch van al die uitwerpselen. "Een bron van leven, broedplaats van vlinders en vliegen!" Hij is wel de enige die ze ziet vliegen. Kennelijk een jeugdtrauma: te weinig gekleed op de kleuterschool. We zien ontzettend veel. Misschien een beetje saai, maar ik wil toch wel een opsomming geven van al het fraais en moois dat we gezien hebben.

Vlinders: een Klein geaderd witje, de eerste generatie, de voorjaarsgeneratie, sterk geaderd, de Dagpauwoog en de Kleine vos. Vogels: Lepelaars, in het ondiepe water en op de slikrandjes vinden ze veel voedsel. Krakeenden, Slobeenden, Kuifeenden en Wilde Eenden, Tafeleenden, Rosse Stekelstaarten, Meerkoeten, Grauwe Ganzen met pullen, Nijlgansen, Knobbelzwanen, Wulpen, vrouwtje Bruine Kiekendief met geblondeerde haren, Rietzanger en een Rietgors. Hoog in het riet laat een Snor zijn lange riedel horen. Deze riedel wordt beantwoord door een Snor in een ander rietveld. We zien en horen de beide Snorren met elkaar daten. Eigenlijk niet juist: uitsluitend de mannen zingen om de andere mannen duidelijk te maken: dit is mijn gebied, weg wezen! Voor de vrouwen (als ze nog vrijgezel zijn) betekent het gezang van de mannen: welkom, ik ben echt beter dan mijn buurman, hoor mij eens "mooi" zingen! Verder Kieviten, Spreeuwen, Buizerds, Fazanten, Futen, Visdieven, Kokmeeuwen, Kleine Mantelmeeuwen, Grutto's, Eksters, Witte Kwikstaart, Huismussen, Kauwen, Kraaien, een paartje Putters en Boerenzwaluwen. In de plas zwemt en duikt een groep van ongeveer 16 Geoorde Futen. We horen in de verte het gehoemp van de Roerdomp. Een Bruine Kikker laat zich ook nog even zien.

Snor in het riet van de Groene Jonker © Dick Hoek

Planten: De plantenliefhebbers komen volledig aan hun trekken: Kruldistels, Akkerdistels, Pitrus volop, Riet, Lisdodden (uitgebloeid weliswaar), Hondsdraf (kenmerk: stinkt een uur in de wind), Witte dovenetel, Kool-/Raapzaad, Fluitenkruid en Grote vossenstaarten (een grassoort).

Bij de Ruygeborg, ook weer een nieuw natuurgebiedje bij de Nieuwkoopse Plassen, gebruiken we de lunch. We zien hier 2 Huiszwaluwen en een overvliegende Grote Bonte Specht.

Op naar de Nieuwkoopse Plassen. We worden welkom geheten door 4 gidsen van Natuurmonumenten. Met hun fluisterboot maken we een vaartocht over de Nieuwkoopse Plassen. Deze plassen zijn ontstaan door turfwinning. Ze zijn zo'n 2 a 3 meter diep. We passen met z'n allen net in die boot. Het is een open boot en we hebben gelukkig goed weer. Ook hier is weer veel te zien: Aalscholvers, Winterkoning, Tjiftjaf (volgens Ron roept hij tjiftjif), Buizerds, Rietgors, Rietzanger, Boompiepers, Graspiepers, Fitis (we horen zijn liedje: "het is mooi weer vandaag maar het blijft niet zo"), Havik, Wulp, Kokmeeuwen, een Bruine Kiekendief die wordt weggejaagd door een Kraai en een Bruine Kiekendief die wordt weggejaagd door een Kievit, Kokmeeuwen, Snor, Visdieven, paartje Brandganzen, Futen, Kuifeenden, Wilde Eenden, Roerdomp en een biddende Torenavalkman. Zijn gebed is verhoord want even later zien we hem overvliegen met een prooi in zijn poten. Een mannetje Bruine Kiekendief blijft zijn schoonheid showen. Nou, dat hebben we dan wel gezien. In een boom zit een gigantisch groot Buizerdnest. Twee Grote koolwitjes vliegen rond al die bloeiende bloemen.

Geoorde Fuut © Dick Hoek

De eilandjes zijn begroeid met Riet. Dit wordt gemaaid en gebruikt als dakriet. De stoppels mogen niet meer afgebrand worden. Dit zgn. sluijk wordt verzameld en gecomposteerd. Er is echter geen afzet voor dit compost. Vaak wordt het dan alsnog verbrand. Op de rietlandjes staan veel Wilde narcissen, Fluitenkruid, Kool-/Raapzaad, Smeerwortel, Dotters, ontluikende Koningsvarens en Zeggen. Niemand kon zeggen welke Zegge. Op de slootjes zien we veel Schrijvertjes. Op het laatst komt de psychologische roman van Maarten 't Hart uit 1978 overvliegen : een vlucht Regenwulpen. Tot slot brengen we nog even een bezoekje aan het mooie bezoekerscentrum van Natuurmonumenten. Met dank aan Rien, Dick en Cor.

Jan Groen Tegels sponsort tegelvloer

Ook nu weer, met de bouw van ons "Tuinhuis", blijkt Jan Groen Tegels uit Bleiswijk ons een warm hart toe te dragen. Al eerder sponsorde Jan Groen Tegels alle tegels in de keuken, hal en toiletruimte.

Op 3 mei zijn Rien van der Vorm, Aad Deurloo en Ad Somers naar Jan Groen Tegels in Bleiswijk gegaan om de tegels voor de vloer van ons in aanbouw zijnde Tuinhuis in ontvangst te nemen. Wij danken de gulle gever hierbij nogmaals voor zijn bijdrage om onze uitbreiding te realiseren.

- ICT-visieplan
- Strategische partner
- Professionele ICT-oplossingen

Cloud en Security

De manier waarop we gebruik maken van ICT is enorm veranderd; Schaalbaar, Mobiel en Veilig zijn de nieuwe sleutelwoorden. Bent u benieuwd hoe deze nieuwe ICT mogelijkheden uw bedrijfsproces kunnen ondersteunen, neem dan vrijblijvend contact met ons op. In een persoonlijk gesprek delen we onze kennis graag met u en informeren we u over de voordelen en mogelijkheden.

www.promax.nl

PADDOCK

ALLROUND CATERING

Uw visie is onze uitdaging

- * **CATERING:** broodjes, hapjes, salades en buffetten
- * **PARTYRENT:** verhuur van taps, tafels, glaswerk etc.
- * **PARTIJEN:** in onze zaal of op een door u gekozen locatie

Paddock Catering
 Hoefweg 53 - 2665 CC Bleiswijk
 010-5210331

www.paddockcatering.nl

Laatvlieger

Anton van Meurs

In het werkgebied van Natuur- en Vogelwacht Rotta komen meerdere soorten vleermuizen voor. In de aankomende nummers van Aves Visum zullen alle in ons werkgebied voorkomende soorten worden besproken. We beginnen met één van de meest markante soorten van onze regio: de Laatvlieger.

Beschrijving

De Laatvlieger is één van de grootste vleermuizen in ons werkgebied. Als onze "huis-, tuin- en keuken"-vleermuis, de Gewone dwergvleermuis, met opgevouwen vleugels in een klein luciferdoosje past, dan past de Laatvlieger in een grote luciferdoos. De spanwijdte bedraagt circa 35 centimeter, groter dus dan de lengte van een A4-tje. Ter vergelijking, de spanwijdte van een Gewone dwergvleermuis is zo'n 21 centimeter, de breedte van een A4-tje.

De Laatvlieger is niet alleen te herkennen aan de grootte, ook op basis van andere uiterlijke kenmerken is de Laatvlieger goed te herkennen en te onderscheiden van andere soorten. Allereerst is het, zoals gezegd, een fors dier met een redelijke spanwijdte, daarnaast is het vleugeloppervlak in vergelijking met andere grotere soorten als Meervleermuis en Rosse vleermuis, vrij fors. De Laatvlieger heeft brede vleugels, terwijl de Rosse Vleermuis - die soms dezelfde jachtgebieden als Laatvliegers gebruikt - smalle vleugels heeft. Dit maakt een Laatvlieger ook wendbaar, die brede vleugels. Verder heeft een Laatvlieger een gelige buikvacht (koffie-en-melk noemen sommigen het) en een bruine rugvacht. Tenslotte heeft de Laatvlieger een donkere snoet.

Aan de hand van geluiden zijn Laatvliegers eigenlijk onmiskenbaar. Met een detector zijn Laatvliegers op 27 kHz duidelijk te horen met een kenmerkend tappe-tappe-tappe-geluid. Op geluid zijn Laatvliegers enkel met Rosse vleermuizen enigszins te verwarren (voor leken) en met Tweekleurige vleermuizen (die uiterst zeldzaam zijn in onze regio).

Europese verspreiding

De Laatvlieger komt voor in grote delen van Europa. De noordkant van Denemarken en uiterste zuidpunt van Zweden vormen de meest noordelijke grens. In Groot-Brittannië komt de soort enkel in Zuid-Engeland voor. De soort komt verder in heel Europa voor behalve in Zuid-Spanje en Zuid-Portugal.

De Laatvlieger is een uitgesproken soort van open landschap, een soort van het laagland. In bosrijke gebieden komt de soort minder voor. Het habitat (leefgebied) van de Laatvlieger bestaat uit landbouwgebieden, structuurrijke gebieden met een afwisseling van graslanden, struweel en water, parken, weilanden met waterpartijen maar ook centra van dorpen en steden.

Verblijfplaatsen

Tot nog toe zijn verblijfplaatsen van Laatvliegers bekend in Bergschenhoek, Bleiswijk, Zevenhuizen, Moerkapelle, de noordrand van Rotterdam en in Zoetermeer. In Berkel en Rodenrijs zijn vooralsnog geen verblijfplaatsen van Laatvliegers bekend, maar gelet op waarnemingen moeten er wel verblijfplaatsen aanwezig zijn. In onze regio zijn verblijfplaatsen van Laatvliegers alleen gevonden in rijtjeswoningen, gebouwd tussen 1950 en 1975. Ze hebben daar hun verblijf in spouwmuren en/of tussen dakbeschoot en dakpannen, veelal toegankelijk via scheef zittende dakpannen. Dit jaar is een verblijf ook gevonden in een vrijstaande boerderij

vlakbij het Rottemeren-gebied die afwijkt van de andere en uit andere gebieden zijn ook verblijfplaatsen in hoogbouw bekend. De groepsgrootte bedraagt in onze regio niet meer dan 25 volwassen vrouwtjes (met 1 jong per vrouwtje). Soms, zoals in een woning in Bergschenhoek, zitten Laatvliegers samen met Gewone dwergvleermuizen in een woning. Gelijkijdig gebruik met andere soorten (bijvoorbeeld Meervleermuis) is ook bekend, zoals van een kolonie in Aarlanderveen ten noorden van Alphen aan den Rijn.

Van de kolonies in Bergschenhoek, Zevenhuizen en Moerkapelle is vastgesteld dat dit kraamkolonies zijn, dus groepen vrouwtjes die samen jongen krijgen en grootbrengen. Van de andere bekende kolonies is dit onduidelijk. Waar Laatvliegers overwinteren is niet duidelijk. In Bergschenhoek zijn nog tot laat in het jaar Laatvliegers waargenomen en ook weer vroeg in het voorjaar. Aangenomen wordt dat de Laatvlieger dus een standsoort is, met andere woorden de Laatvlieger zit jaarrond in dezelfde omgeving.

Voedsel en jacht

Laatvliegers jagen op muggen, vliegen en motten, maar later in het jaar vangen ze ook grotere insecten, zoals meikevers en nachtvlinders. Deze prooidieren vinden ze in weidegebieden, structuurrijke stadsranden en parken en in waterrijke gebieden. Het werkgebied van Rotta is hier een goed voorbeeld van.

Bescherming en bedreiging

Door de intensivering van beweiding en begrazing, het verdwijnen van boomgaarden en structuurrijke stads- en dorpsranden maar ook door isolatie van woningen verdwijnt steeds meer van het leefgebied van de Laatvlieger. Door juist deze zaken aan te pakken kunnen we ervoor zorgen dat de soort zich goed kan handhaven. Voor ons werkgebied houdt dit vooral in: extensief beheer van grote waterrijke groengebieden.

Hondsdolheid

De Laatvlieger is één van de twee Nederlandse soorten die hondsdolheid kan dragen. Bij 20% van de op hondsdolheid onderzochte Laatvliegers is hondsdolheid vastgesteld. Zieke dieren vallen echter nooit mensen aan, maar zullen wel van zich af bijten als ze zich bedreigd voelen. En dat is dus niet in de lucht, maar als het dier op de grond ligt of iets dergelijks. Raak een vleermuis daarom nooit aan maar neem dus contact op met een vleermuisdeskundige bij u in de buurt (<http://www.vleermuis.net/deskundige-in-de-buurt/blog.html>). Voor het werkgebied geldt de schrijver van dit artikel als contactpersoon.

Gebruikte bronnen:

- Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill. Vleermuizen, Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. De Fontein/Tirion, 2011
- <http://www.vleermuis.net/levenswijze-per-soort/laatvlieger.html>
- <http://www.vleermuizenindestad.nl>
- <http://www.vleermuis.net>

Ruimtelijke ontwikkelingen in de Noordrand

Jaap van Lien

Al heel lang proberen wij te bereiken dat het maaibeeld in de gemeente Lansingerland wat natuurvriendelijker wordt. In plaats van gladgestreken bermen en gazons zien wij graag bloemen en kruiden de kop opsteken tussen het gras.

Kortom wij vragen al heel lang om een groenbeleid dat de natuur meer kansen biedt. Ruigere bermen, bloemrijker slootkanten en natuurvriendelijker oevers betekenen toename van de biodiversiteit. Meer kansen voor vlinders, voor bijen, in het algemeen dus voor allerlei soorten insecten en daarmee ook voor vogels die de insecten als voedsel gebruiken. Het lijkt er op dat we, geholpen door de bezuinigingen, dit jaar een kentering op zien treden in het maaibeeld. De Landscheiding is een zee van bloemen, veel bermen in het buitengebied liggen er kleurig bij en er wordt stevig ingezet op meer natuurvriendelijke oevers. Minder uitgeven aan onderhoud betekent beslist niet altijd verarming of verloederding. Lansingerland ziet er gewoon een stuk vrolijker uit! Intussen wordt er nog altijd gewerkt aan de uitbreiding van het openbare groen in onze omgeving door de aanleg van de Groenzoom (Berkel/Pijnacker), de Vlinderstrik (Berkel/Rotterdam), het Triangelpark (Bergschenhoek/Bergweg Zuid) en het Annie M.G. Schmidtpark in Berkel en Rodenrijs. Rond de Rotte gaat het veel meer om instandhouding van wat er al is; echte uitbreiding is er niet gepland sinds de plannen rond het Hoekse park in de ijskast zijn verdwenen. Waar wij vooral voor waken is dat de kwaliteit van de natuur in het uitgestrekte recreatiegebied niet achteruitgaat. Dat is nodig want ook het Recreatieschap komt geld tekort en zoekt daarom naar nieuwe verdienmogelijkheden. Zo is er een plan om in het Nessebos een klein-dierenboerderij te starten vergelijkbaar met boerderij 't Geertje in Zoeterwoude. Mocht dat doorgaan dan is het vanzelfsprekend belangrijk dat de kwaliteit van het gebied niet aangetast wordt. Vandaar dat wij ook over dit soort plannen meepraten.

Tijdelijke natuur in Wilderszijde © Jaap van Lien

Tijdelijke natuur

Een nieuwe ontwikkeling die ik in deze rubriek al enkele malen heb genoemd is de mogelijkheid om "tijdelijke natuur" te laten ontstaan op de braakliggende bouwterreinen van de gemeente Lansingerland. De gemeente heeft een gedeelte van de bouwlocatie Wilderszijde daarvoor aangewezen. Het gebied (+/- 10 ha.) grenst direct aan Park de Polder en wordt voor een groot deel omsloten door brede watergangen. In dat gedeelte is al lang sprake van spontane natuurontwikkeling. Dat gold in feite voor heel Wilderszijde. Vandaar dat wij al in 2012 aan de gemeente

hebben voorgesteld om dit gebied te bestemmen voor tijdelijke natuur. Wij hebben met enkele mensen van Rotta Onderzoek en Rotta Natuurwerk het aangewezen gedeelte goed bekeken en vastgesteld dat het de moeite waard is om er als vereniging energie en tijd in te steken. We hebben daarom aan de gemeente Lansingerland aangeboden om dit stukje Wilderszijde als vereniging te gaan beheren. Beheren betekent dan vooral met rust laten en de natuur haar gang laten gaan. Wel willen we er voor zorgen dat het een open gebied blijft dat goed is te overzien vanaf het geplande fietspad door Park de Polder. We hebben twee voorwaarden gesteld voor onze medewerking. In de eerste plaats dat er geen schaapskudde meer in het gebied wordt gestationeerd omdat natuurontwikkeling anders geen echte kans krijgt en in de tweede plaats dat wij als vereniging de vrije hand krijgen voor een beheer naar eigen inzicht. We gaan niet fungeren als de uitvoerende tak van een gemeentelijke dienst. Wat wij beogen is een vergelijkbare manier van beheren of eigenlijk onderhouden, zoals we dat doen in verschillende delen van het Recreatieschap Rotterdam. Op basis van een plan van aanpak, goedgekeurd door de centrale beheerder, onderhouden we daar, zoals bekend, met onze vrijwilligers verschillende mooie stukjes natuur. We hopen dat ook in Wilderszijde te gaan doen.

A13/A16

De geplande nieuwe snelweg houdt de gemoederen behoorlijk bezig. De gesprekken in de vier gebiedstafels zijn nu beëindigd. Alle aangedragen mogelijkheden en oplossingen zijn door Rijkswaterstaat genoteerd en zullen in de komende maanden op nut en op haalbaarheid worden onderzocht en doorgerekend. Bewoners van Rodenrijs stelden voor de N471 (bij de knoop met de N209) verdiept aan te leggen zodat de nieuwe snelweg er op maaiveldniveau overheen kan en niet zoals gepland, op grote hoogte. Na het nodige geharrewar heeft Rijkswaterstaat er nu in toegestemd om ook deze interessante variant door te rekenen en te beoordelen. Volgend voorjaar, bij de publicatie van het ontwerp tracébesluit, zal blijken wat er van alle ingebrachte ideeën is meegenomen. Dat geldt natuurlijk ook voor de inbreng van onze vertegenwoordigers die vooral de belangen van de flora en fauna op het oog hadden.

Activiteitenkalender juni 2014 tot en met september 2014

dag	datum	tijd	locatie	activiteit	doelgroep	info/aanmelden bij
do		10:00-16:00	Trefpunt	wekelijks , werken bij het Trefpunt	Rotta Actief!	Jan Noppers
do		vanaf 09:00	op locatie	wekelijks , natuuronderhoud	Rotta Natuurwerk	Rien v.d. Vorm
do		10:00-16:00	Trefpunt	wekelijks , vrije inloop	openbaar	
za		12:00-16:00	Trefpunt	wekelijks , vrije inloop	openbaar	
vr	4/7 - 5/9	19:00-21:00	KMG	wekelijks wandeling	openbaar	Aad Deurloo
juni						
za	14	13:30-16:00	Trefpunt	Eten uit de Natuur	openbaar	Ad Somers
za	21	00:01 -	Trefpunt	1001 soortenweekend		Jan Mudde
zo	22	23:59				
za	21	10:00-12:00 en 13:30-15:30	Trefpunt	Leven in de sloot	Rotta Rangers	Gert Jansen
di	24	19:30-22:00	Trefpunt	Rotta Varia, avondwandeling vanuit het Trefpunt	leden	Ad Somers
vr	27	21:00-	Trefpunt	Nationale Nachtvliedernacht	openbaar	Aria van Ballegoie en Jan Mudde
za	28	4:00				
juli						
vr	4	19:00-21:00	KMG	Eerste avondwandeling	openbaar	Aad Deurloo
za	5	09:00-13:00	KMG	Rotta natuurwerk	openbaar	Rien v.d. Vorm
di	8	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	bestuursleden
za	12	13:30-16:00	Trefpunt	Rotta varia	leden	Ad Somers
za	19	10:00-12:00 en 13:30-15:30	Trefpunt	Bloemen, insecten en vlinders	Rotta Rangers	Gert Jansen
aug						
vr	1 t/m			Nationale Tuinvlindertelling	openbaar	
zo	3					
za	2	09:00-13:00	Wiebertjes	Rotta natuurwerk	openbaar	Rien v.d. Vorm
za	9	13:00-16:00	Trefpunt	Rotta varia, in te vullen door leden	leden	Ad Somers
za	16	08:00-16:30	n.t.b.	Excursie Westerheide Hilversum	leden	Henk Zomer- Jan Kees Hoek
za	23	10:00-12:00 en 13:30-15:30	Trefpunt	Kriebelbeestjes	Rotta Rangers	Gert Jansen
vr	t/29	19:00-23:30	n.t.b.	Nachten van de vleermuis	openbaar	Jan Mudde
m						
zo	31					
za	30	10:30-18:00	vertrek vanaf Trefpunt	Het Verdronken Land van Zuid Beveland	leden	Herman Groenewegen greenways1@xs4all.nl
sep						
vr	5	19:00-21:00	KMG	Laatste avondwandeling	openbaar	Aad Deurloo
za	6	09:00-13:00	KMG	Rotta Natuurwerk	openbaar	Rien v.d. Vorm
di	9	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	bestuursleden
wo	10	13:30-15:00	Trefpunt	Struinen	Rotta Kapoe- ntjes	Gert Jansen
za	13	13:00-16:00	n.t.b.	Fietstocht?	leden	Ad Somers
za	20	10:00 en 13:30-15:30	Trefpunt	De natuur om van te smullen!	Rotta Rangers	Gert Jansen
di	23	20:00-22:00	Trefpunt	Ledenavond, n.t.b.	leden	Ad Somers
za	27	08:00-16:30	n.t.b.	Excursie Ankeveense Plassen	ledeb	Henk Zomer- Jan Kees Hoek

Actueel Rotta-nieuws

Het meest actuele Rotta-nieuws vindt u op de website www.rotta-natuur.nl, bij het kopje "agenda" op de homepage. Hier is ook verdere informatie over de activiteiten te vinden. Even de activiteit aanklikken in de agenda en u weet alles wat u weten moet!

Toelichting activiteitenkalender

In de activiteitenkalender staan de activiteiten voor het komend kwartaal die bij het ter perse gaan van dit nummer bekend zijn. Kijk op de website voor de meest actuele informatie. Hebt u geen internet, of na het raadplegen van de website nog vragen? Neem dan contact op met de persoon die bij de activiteit vermeld staat.

Neem bij wandelingen en excursies altijd uw verrekijker mee. Eventueel is er een verrekijker te leen mits u dit tijdig aangeeft. Stem schoeisel en kleding af op het te bezoeken terrein en het weer. Bij deelname aan Rotta Actief! en Rotta Natuurwerk is het verstandig om vooraf even contact op te nemen om kleding en schoeisel af te stemmen op de te verrichten werkzaamheden.

Bij auto-excursies rijden we zoveel mogelijk met elkaar mee. We streven er naar passagiers zo gelijk mogelijk te verdelen over de beschikbare auto's. Benzinekosten worden door alle inzittenden gedragen. Passagiers betalen per persoon € 0,10 per gereden kilometer, ongeacht het aantal inzittenden. Als iemand per se met de eigen auto wil rijden, en daardoor geen passagiers heeft, zijn de benzinekosten geheel voor eigen rekening. Chauffeurs die passagiers meenemen moeten een inzittendenverzekering hebben afgesloten. Consumpties en entreegelden zijn voor eigen rekening.

Doelgroepen

Openbaar	leden en niet-leden zijn van harte welkom, aanmelden niet nodig.
Ledenavond	alleen voor leden en donateurs, aanmelden niet nodig.
Cursus	alleen voor cursisten, dus vooraf aanmelden en betalen.
Rotta Onderzoek	inventariseerders en mensen met interesse voor onderzoek aan flora en fauna
Rotta Actief!	de werkploeg op donderdag, leden en niet-leden mogen meehelpen.
Rotta Natuurwerk	leden en niet-leden kunnen mee komen werken in de natuur, aanmelden niet nodig.
Rotta Varia	leden en niet-leden zijn van harte welkom, aanmelden niet nodig.
Rotta Kapoentjes	leden en niet-leden tussen 4 t/m 6 jaar zijn welkom, aanmelden vooraf noodzakelijk, vol is vol.
Rotta Rangers	leden en niet-leden tussen 7 t/m 12 jaar zijn welkom, aanmelden vooraf noodzakelijk, vol is vol.
Jong Rotta	leden en introducees vanaf 13 jaar zijn welkom, aanmelden niet nodig.
Wandeling	leden en niet-leden zijn welkom, aanmelden niet nodig.
Excursie	alleen leden, vooraf aanmelden, uiterlijk drie dagen voor de datum.
Weekend	alleen leden, vooraf aanmelden noodzakelijk, zie instructies bij weekend.

Locaties, informatie en aanmeld-adressen indien vooraf aanmelden nodig is

Afkorting	Plaats/gebied	Informatie bij	e-mailadres	Telefoon
BZ	Bleiswijkse Zoom	Aad Deurloo	a.j.deurloo@gmail.com	06 - 410 435 62
EDP	Eendragtspolder	Jan Mudde	jan.mudde@gmail.com	
HBB	Hoge Bergse Bos	Aria van Ballegoie	ariavanballegoie@gmail.com	010 - 455 22 61
KMG	Koornmolengat	Aad Deurloo	a.j.deurloo@gmail.com	06 - 410 435 62
LBB	Lage Bergse Bos	Rien van der Vorm	rienvandervorm@hetnet.nl	079 - 593 12 62
ZHP	Zevenhuizerplas	Aad Deurloo	a.j.deurloo@gmail.com	06 - 410 435 62
Rotta Actief!	Trefpunt Rotta	Jan Noppers	jannoppers@gmail.com	010 - 418 47 76
Rotta Kapoentjes	Trefpunt Rotta	Gert Jansen	jansen.gert@gmail.com	010 - 511 57 20
Rotta Rangers	TrefpuntRotta	Gert Jansen	jansen.gert@gmail.com	010 - 511 57 20
Rotta Onderzoek	diverse locaties	Jesse Keyzer	jessekeyzer@gmail.com	06 - 385 953 04
Jong Rotta	Trefpunt Rotta	Jan Mudde a.i.	jan.mudde@gmail.com	
Rotta Varia	Trefpunt Rotta	Ad Somers	trefpuntbeheer@gmail.com	06 - 39 32 11 13
Rotta Natuurwerk	diverse locaties	Rien van der Vorm	rienvandervorm@hetnet.nl	079 - 593 12 62

Excursies en weekenden, informatie en aanmelden bij

Henk Zomer	h.zomer5@upcmail.nl	010 - 455 10 20
Jan Kees Hoek	j.k.hoek@versatel.nl	010 - 418 10 31

Vertrekpunten wandelingen, tenzij anders aangegeven

BZ	parkeerplaats bij restaurant 't Zeeltje, Kooilaan 3, 2665 KR Bleiswijk
EDP	parkeerplaats bij Zevenhuizerplas, Middelweg, Zevenhuizen
HBB	parkeerplaats Outdoor Valley, Hoeksekade 141, 2661 JL Bergschenhoek of Trefpunt Rotta
KMG	brug over de Hennipsloot bij restaurant De Roerdomp, Tweemanspolder 12, 2761 ED Zevenhuizen
LBB	bij restaurant 't Hoekse Hout, Bergse Bosdreef 6, 2661 GN Bergschenhoek
ZHP	bij restaurant De Strandgaper, Strandweg 1, 2761 DM Zevenhuizen

Kijk voor de meest actuele stand van zaken altijd op de website! <http://www.rotta-natuur.nl/agenda>

Indien onbestelbaar retour: Hoeksekade 164, 2661 JL Bergschenhoek

Mystery Bird

Chris van Rijswijk

MB 63 Alk © Chris van Rijswijk

MB 63

De vogel op deze foto is een makkie. Oké, hij komt niet voor in ons werkgebied, maar verder kan er geen misverstand over bestaan, het betreft een Alk. De verdeling van het zwart/wit van deze vogel, de kenmerkende witte streep boven zijn snavel wijst hier op. De vogels broeden langs steile rotskliffen die in zee grenzen en worden 's winters langs onze kust gezien. Helaas nemen de aantallen waarnemingen wel af de laatste jaren.

MB 64 Parel-duiker © Chris van Rijswijk

MB 64

Deze vogel betreft een duiker. Duikers zijn een soort futen, maar dan een slag groter. Ze komen uit het hoge noorden en overwinteren onder andere langs onze kust. Welke duiker het betreft is de grote vraag! De witte vlek aan de zijkant van het lichaam is een goede indicatie voor Parel-duiker. Ook de rechte snavel die niet opgewipt is past ook op Parel-duiker. De Roodkeelduiker heeft een opgewipte snavel en IJsduiker en Geelsnavelduiker hebben een snavel die veel krachtiger is.

Bedankt voor alle inzendingen.

Bijgaand 2 nieuwe foto's. Ze zijn niet gemakkelijk. Je kunt je oplossing naar mij mailen (cdvrijswijk@gmail.com) of zelf de antwoorden onthouden. Denk aan de wedstrijd voor de meeste goede oplossingen! De oplossing staat in het volgende nummer. Kijk ook eens op mijn website: www.birdshooting.nl
Succes...

MB 65 © Chris van Rijswijk

MB 66 © Chris van Rijswijk